

Fundusze Europejskie jeszcze bardziej eko.

Czym jest zasada DNSH?

Joanna Skierka

Departament Programów Regionalnych

Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Fundusze Europejskie
dla Warmii i Mazur

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

CZYM JEST ZASADA DNSH?

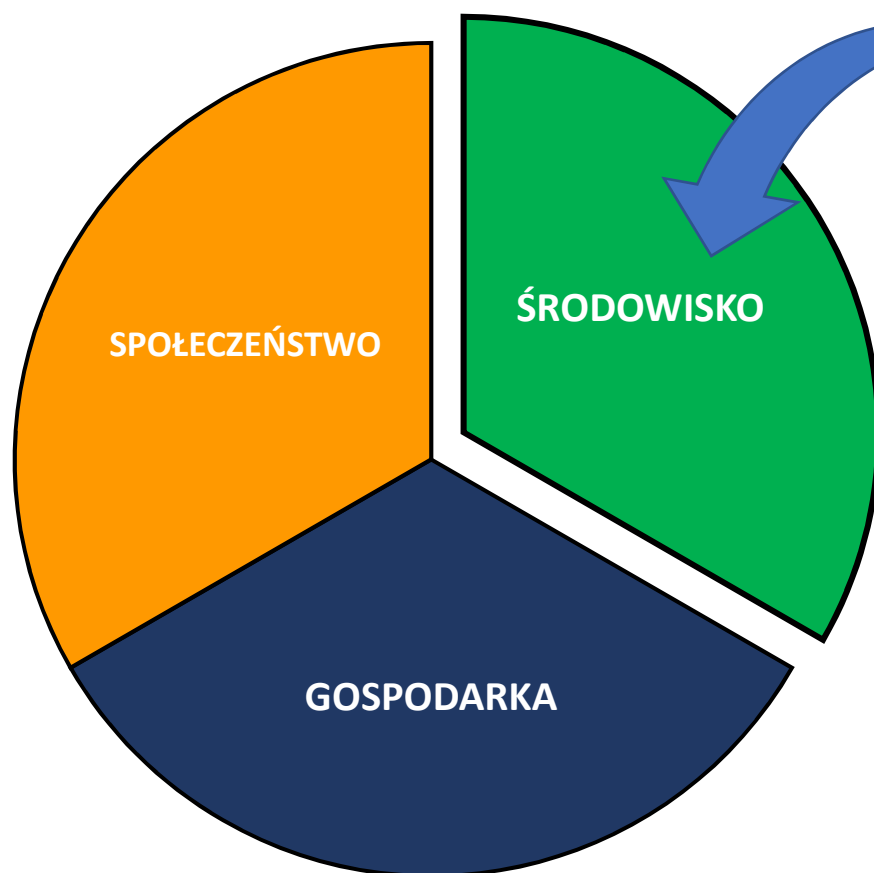
**DNSH – ang. „do no significant harm”
(„nie czyn poważnych szkód”)**

- nowa „środowiskowa” zasada horyzontalna
- podejście Unii Europejskiej - promocja i wspieranie inwestycji zrównoważonych środowiskowo, które są:
  - zgodne z dorobkiem prawnym UE (zgodne z prawem),
  - nie powodują znaczącego niekorzystnego wpływu na środowisko,
  - w miarę możliwości - wnoszą istotny wkład w osiągnięcie dobrego stanu środowiska zdefiniowanego przez 6 celów.

Zasada „nie czyn poważnych szkód” ≠ szkoda w środowisku, poważna awaria w rozumieniu przepisów polskiego prawa.

ZASADA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU A ZASADA DNSH (1)

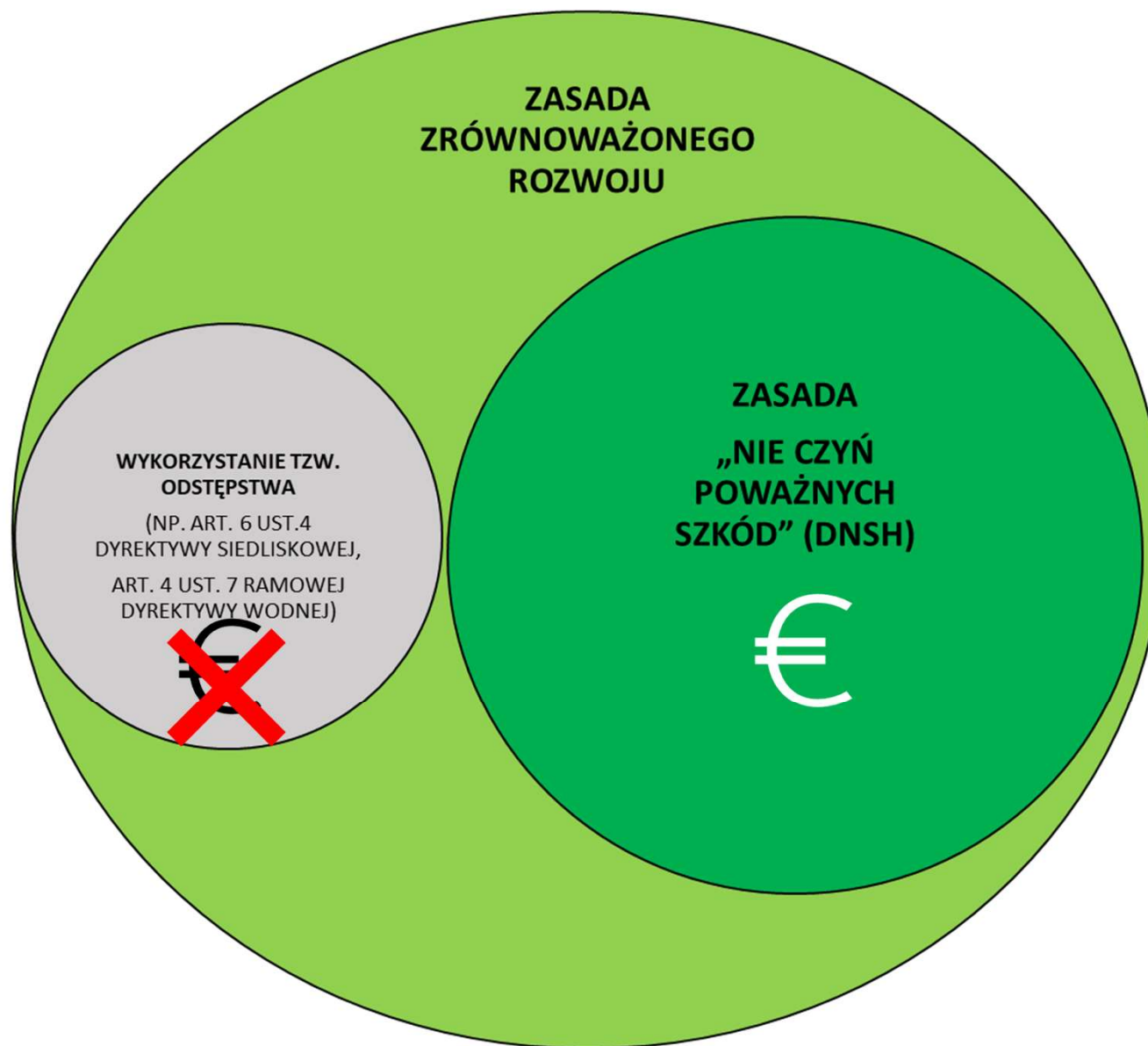
Zasada zrównoważonego rozwoju (ZZR) - równoważenie aspektów środowiskowych, gospodarczych i społecznych w celu zachowania trwałości i jakości środowiska

Zasada „nie czynić poważnych szkód” (DNSH)

- możliwie dobre, efektywne ale i racjonalne rozwiązania w obrębie aspektu środowiskowego;
DNSH stanowi zawężenie ZZR

ZASADA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU A ZASADA DNSH (2)

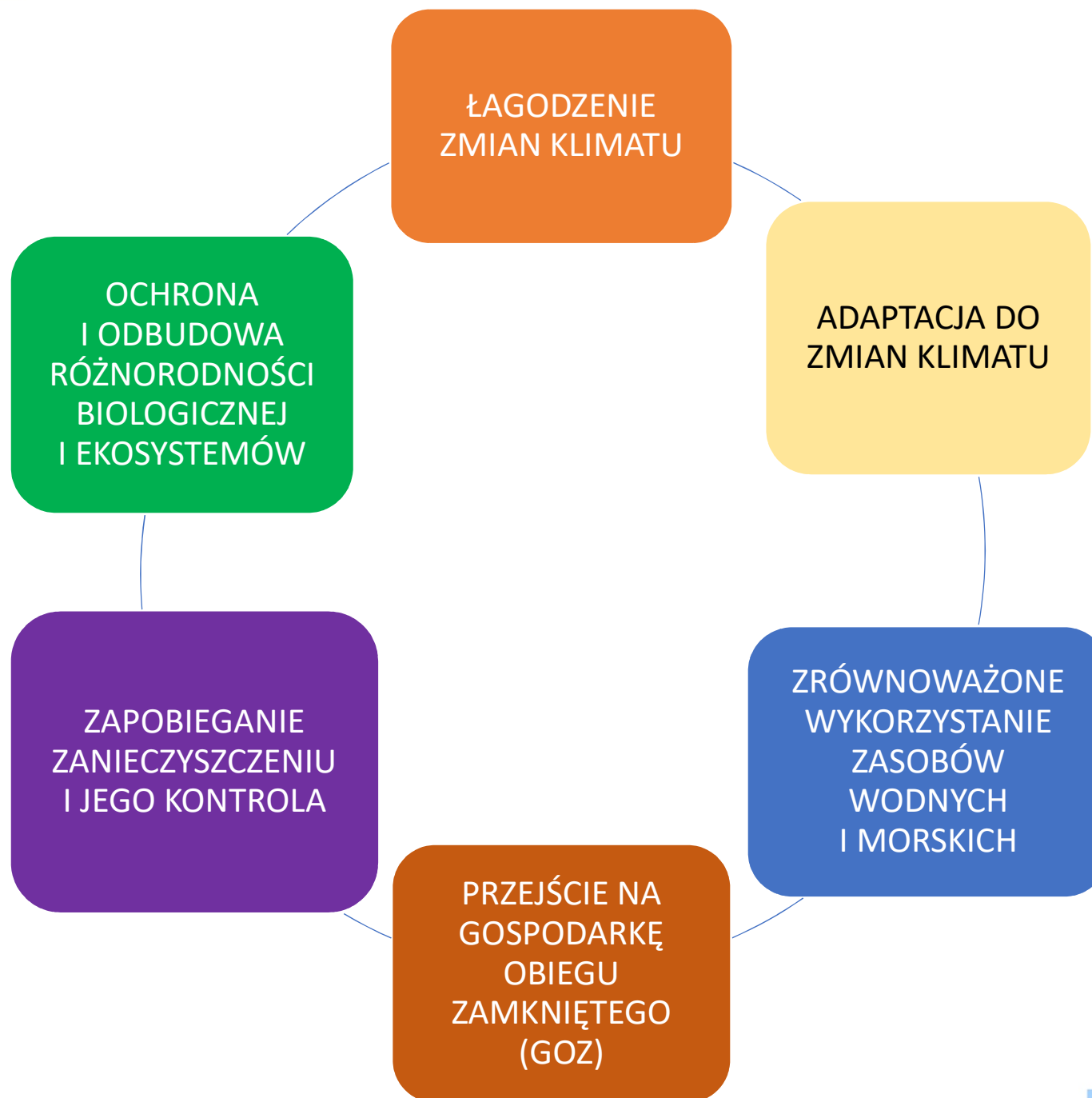

ROZPORZĄDZENIE 2020 / 852 z 18 czerwca 2020 r. WS. SYSTEMATYKI / TAKSONOMII

Ustanawia kryteria służące ustaleniu **czy dana działalność gospodarcza jest zrównoważona środowiskowo** i w jakim stopniu

- Art. 9 - określa **6** obszarów analizy (**celów środowiskowych**) dla zrównoważonej środowiskowo działalności
- Art. 17 - określa **kryteria** uznania, że dochodzi do „**wyrządzenia poważnej szkody**” dla poszczególnych celów środowiskowych
- Art. 10 – 16 - określają kryteria uznania, że działalność wnosi istotny wkład dla poszczególnych celów środowiskowych

ART. 9. CELE ŚRODOWISKOWE

ART. 17. KRYTERIA „WYRZĄDZENIA POWAŻNEJ SZKODY”

ŁAGODZENIE ZMIAN KLIMATU

działalność prowadzi do **znaczących emisji gazów cieplarnianych (GHG)**

- główne źródła, skala i charakter emisji gazów cieplarnianych;
- rozwiązania minimalizujące emisje gazów cieplarnianych, w tym energooszczędne.

Źródło: www.przeglądkomunalny.eu

Fot. Autokult

ART. 17. KRYTERIA „WYRZĄDZENIA POWAŻNEJ SZKODY”

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

działalność prowadzi do **nasilenia niekorzystnych skutków warunków klimatycznych** (obecnych i w przyszłości), wywieranych na tę działalność lub na ludzi, przyrodę lub aktywa

- ekstremalne zjawiska klimatyczne stanowiące zagrożenie dla projektu;
- rozwiązania adaptacyjne;
- ryzyko wyższego zagrożenia skutkami zmian klimatu dla obszaru realizacji i terenów sąsiednich .

Źródło: www.trojmiasto.pl

Fot. Grzegorz Mehring/www.gdansk.pl

ART. 17. KRYTERIA „WYRZĄDZENIA POWAŻNEJ SZKODY”

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE I OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH I MORSKICH

- działalność **szkodzi dobremu stanowi / potencjałowi jednolitych części wód (JCW)**, w tym podziemnych i powierzchniowych
- działalność **szkodzi dobremu stanowi środowiska wód morskich**

- informacje o JCW i celach środowiskowych;
- główne źródła, skala i charakter oddziaływania na wody;
- zastosowanie derogacji z art. 4.7 RDW;
- rozwiązania dla racjonalnego korzystania z zasobów wodnych i morskich, w tym wodooszczędność.

Przerwa
w dostawie wody

ART. 17. KRYTERIA „WYRZĄDZENIA POWAŻNEJ SZKODY”

PRZEJŚCIE NA GOSPODARKĘ OBIEGU ZAMKNIĘTEGO

- działalność prowadzi do **znaczącego braku efektywności w wykorzystywaniu materiałów** lub w bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniu **zasobów naturalnych** (nieodnawialnych źródeł energii, surowców, wody, gruntów) na co najmniej jednym z etapów cyklu życia produktów, w tym pod względem trwałości produktów, ich naprawy, ulepszenia, ponownego użycia, recyklingu;
- działalność prowadzi do **znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów** (wyjątek – spalanie odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu); **lub**
- **długotrwałe składowanie odpadów** może wyrządzać poważne i długoterminowe szkody dla środowiska

- obowiązki prawne w gospodarowaniu odpadami;
- stosowane hierarchii postępowania z odpadami;
- racjonalne i efektywne wykorzystanie materiałów i surowców;
- zapewnienie trwałości i dobrego stanu materiałów, rozwiązań;

Źródło: Facebook group No Plastic Shopping

ART. 17. KRYTERIA „WYRZĄDZENIA POWAŻNEJ SZKODY”

ZAPOBIEGANIE ZANIECZYSZCZENIU I JEGO KONTROLA

- działalność prowadzi do **znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń*** do powietrza, wody lub ziemi w porównaniu z sytuacją sprzed rozpoczęcia tej działalności
- * Inne niż GHG substancje (stałe, ciekłe, gazowe), wibracje, ciepło, hałas, światło, promieniowanie i inne czynniki zanieczyszczające...

- emitowane zanieczyszczenia (rodzaj, etap, charakter, skala);
- zezwolenia uzyskane / planowane do uzyskania;
- rozwiązania zapobiegające, minimalizujące emisje do środowiska;
- sposób monitorowania i kontroli zanieczyszczeń;
- postępowanie w sytuacji awaryjnej;
- stosowanie technologii BAT (best available techniques).

<https://goodaudio.pl/blog>

Źródło: www.przygodazbudowa.pl

ART. 17. KRYTERIA „WYRZĄDZENIA POWAŻNEJ SZKODY”

OCHRONA I ODBUDOWA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I EKOSYSTEMÓW

- działalność w znacznym stopniu szkodzi dobremu stanowi i odporności ekosystemów; lub
- działalność jest szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania UE (np. obszary Natura 2000, obszary UNESCO)

- formy ochrony przyrody (obszary Natura 2000 i nie tylko...);
- zgodność z dokumentami dla form ochrony przyrody;
- derogacja z art. 6.4 dyrektywy siedliskowej (dla obszarów Natura 2000);
- wpływ na zasoby przyrodnicze (rodzaje, etap, charakter, skala);
- racjonalne gospodarowanie przestrzenią;
- rozwiązania chroniące środowisko przyrodnicze;
- wycinka drzew i krzewów – zasadność, racjonalność, wykonana inwentaryzacja / rozeznanie przyrodnicze, kompensacja przyrodnicza, tworzenie nowych terenów biologicznie czynnych;
- korytarze ekologiczne, wpływ na ich ciągłość przestrzenną i funkcjonalną.

Źródło: www.polskaarborystyka.pl

ZASADA DNSH - przestrzeganie

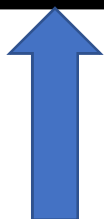
WARTOŚĆ DODANA PROJEKTU

(rozwiązania wodo-, energo-, zasobooszczędne, błękitno – zielona infrastruktura)

OBOWIĄZKOWO: „NIE CZYŃ POWAŻNYCH SZKÓD”

„wszystko albo nic”

ŁAGODZENIE
ZMIAN
KLIMATU

ADAPTACJA
DO ZMIAN
KLIMATU

ZRÓWNOWAŻONE
WYKORZYSTANIE
ZASOBÓW
WODNYCH
I MORSKICH

PRZEJŚCIE NA
GOSPODARKĘ
OBIEGU
ZAMKNIĘTEGO
(GOZ)

ZAPOBIEGANIE
ZANIECZYSZCZENIU
I JEGO KONTROLA

OCHRONA
I ODBUDOWA
RÓŻNORODNOŚCI
BIOLOGICZNEJ
I EKOSYSTEMÓW

ZASADA DNSH – poziom projektu (1)

USTAL:

- **przedmiot projektu**
(co robię, jak to robię)
- **uwarunkowania miejsca realizacji projektu**
(czy jest tu coś cennego, specyficznego)
- **oddziaływanie na każdy z 6 obszarów analizy**
(jak oddziałuje, na jakim etapie)
- **minimalizacja oddziaływania**
(rozwiązania zapobiegające, minimalizujące, wymagane prawem czy moja własna inicjatywa, sposób potwierdzenia ich wykonania)
- **dodatkowe rozwiązania**

ZASADA DNSH - poziom projektu (2)

POZNAJ:

- **wymogi prawne**
(co muszę mieć z mocy prawa)
  - **dokumenty, które już masz**
(projekt budowlany, zezwolenia, decyzje, zaświadczenie Natura 2000)
  - **warunki naboru projektów**
(na co dofinansowanie, jakie dokumenty, kryteria wyboru projektów)
- „Ocenę zgodności projektu programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur z zasadą „Do No Significant Harm” (DNSH), czyli „nie czyn poważnych szkód”

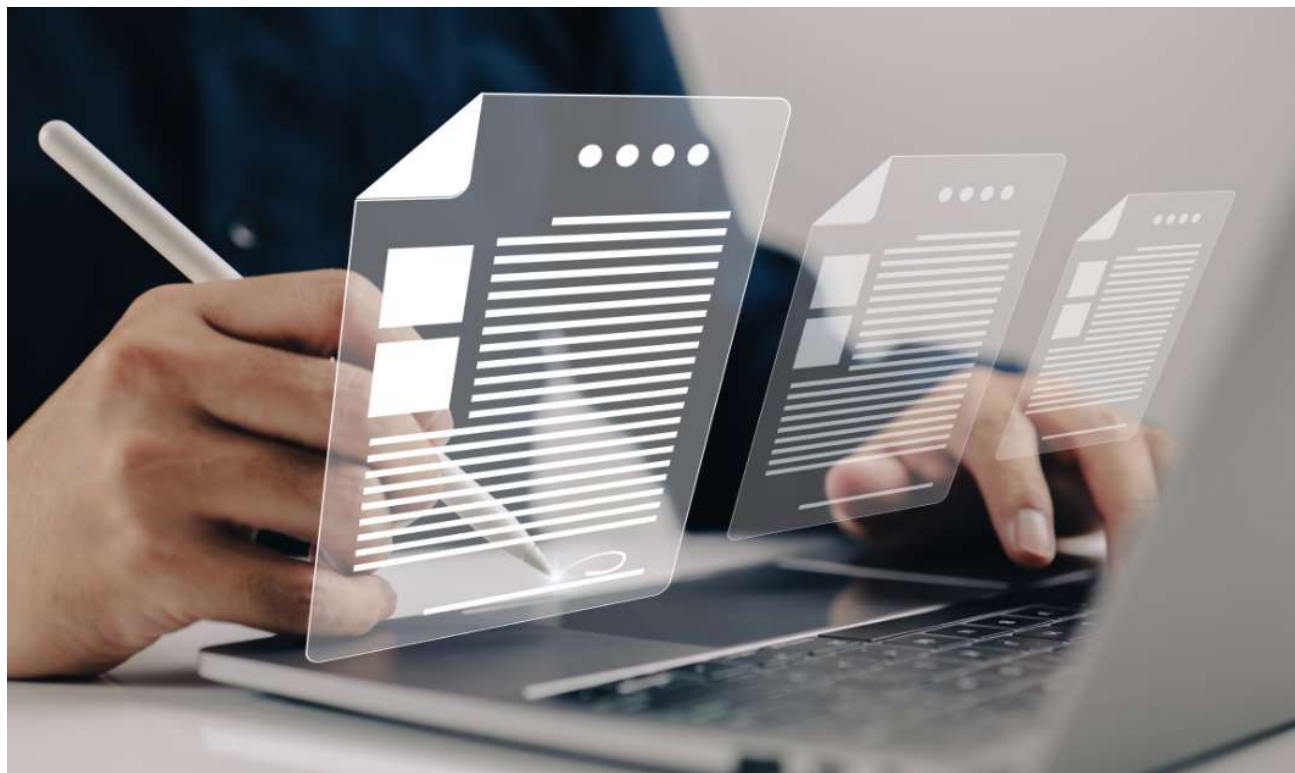
<https://funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl/artukul/225/ocena-zgodnosci-projektu-programu-fewim-z-zasada-dnsh>

WYPEŁNIJ:

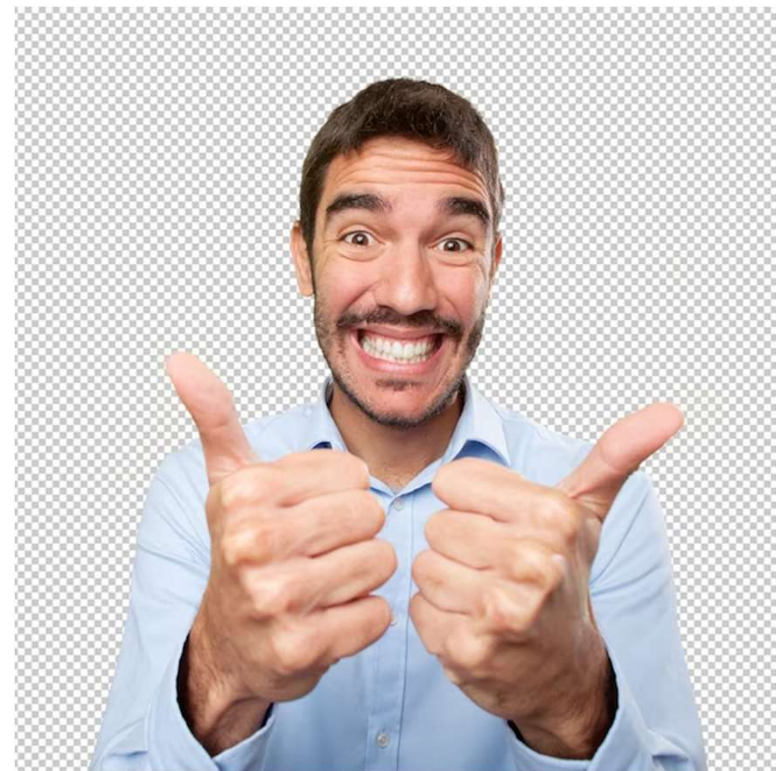
- wymagane przez IZ formularze

DOŁĄCZ:

- wymagane przez IZ dokumenty (środowiskowe, realizacyjne)

- **konkretne odpowiedzi** na pytania (jak to zapewnię)
- opis oddziaływania i rozwiązań **dostosowany do specyfiki, skali, sposobu** realizacji projektu;
- rozwiązania faktycznie możliwe do zastosowania, racjonalne finansowo;
- rozwiązania wynikające z przepisów prawa, z decyzji – **obowiązkowo do spełnienia**;
- gromadzenie dokumentów potwierdzających zastosowanie rozwiązań;
- **zmiany w projekcie** - zasada DNSH nadal zapewniona.

WYKAZANIE SPEŁNIANIA ZASADY DNSH - przykłady dokumentów

Przygotowanie dokumentacji do wniosku o dofinansowanie:

- audyt energetyczny, audyt efektywności energetycznej,
- inwentaryzacja przyrodnicza,
- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach,
- zgłoszenia / decyzje geologiczne,
- zgłoszenia / pozwolenia wodnoprawne.

Ubieganie się o dofinansowanie:

- formularze i załączniki wymagane przez Instytucję Zarządzającą

WYKAZANIE SPEŁNIANIA ZASADY DNSH - przykłady

Realizacja i wykorzystanie efektów projektu:

- dokumentacja przetargowa (stosowanie zielonych zamówień),
- karty, świadectwa, deklaracje pochodzenia, jakości, bezpieczeństwa zastosowanych materiałów, urządzeń itp.,
- sprawozdania, protokoły z wykonywania warunków decyzji na etapie budowy, np. decyzji na wycinkę drzew i krzewów, decyzji derogacyjnych wydanych na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody, zgłoszeń i decyzji wydanych na podstawie art. 118 i art. 118a ustawy o ochronie przyrody, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- dziennik budowy,
- konkluzje BAT (ang. Best Available Techniques) - najlepsze dostępne techniki,
- system zarządzania środowiskowego, raporty z realizacji celów środowiskowych w ramach systemów zarządzania środowiskowego (np. ISO 14001),

WYKAZANIE SPEŁNIANIA ZASADY DNSH - przykłady

Realizacja i wykorzystanie efektów projektu:

- ewidencja gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza,
- ewidencja odpadów (karty przekazania odpadów – KPO, karty ewidencji odpadów – KEO),
- ewidencja zużywanej wody, produkowanych ścieków,
- protokoły z badań, sprawozdania, przeglądy itp. potwierdzające przestrzeganie warunków,
- zezwolenia eksploatacyjne (np. pozwolenie wodnoprawne na usługi wodne, pozwolenie zintegrowane, pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenia z zakresu gospodarki odpadami).

PODSUMOWUJĄC .....

**NIE BÓJ SIĘ DZIAŁAĆ
ALE RÓB TO ROZSĄDNIIE.**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Joanna Skierka

j.skierka@pomorskie.eu

tel. 58 326 81 87

Departament Programów Regionalnych

Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Fundusze Europejskie
dla Warmii i Mazur

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

